

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1998-1999

27 JANVIER 1999

Proposition de loi relative à la remise en état des sites ayant fait l'objet de travaux d'intérêt public

(Déposée par M. Happart)

DÉVELOPPEMENTS

Lorsque sont entrepris des travaux d'intérêt public, avec éventuellement à la clé des expropriations totales ou partielles, le site de ces travaux est l'objet de bouleversements majeurs. Il peut en aller de même indirectement de sites plus éloignés. Ainsi par exemple, un terrain situé en contrebas d'un site de travaux peut-il subir les conséquences d'écoulements intempestifs.

Si l'on comprend que l'intérêt public commande de tels bouleversements, encore faut-il qu'ils soient limités à ce qui est strictement nécessaire. C'est tout particulièrement vrai lorsque lesdits travaux sont terminés.

Or, à la fin de ces travaux, qu'il s'agisse de constructions qui modifient de manière définitive le paysage ou au contraire de constructions soustraites au regard, on constate bien souvent des «à-côtés» qui n'ont pas lieu d'être, soit que ceux-ci révèlent un manque de soin ou une négligence pendant les travaux, soit, de manière plus générale, que l'entrepreneur néglige ou tarde à effectuer les travaux de parachèvement ou de remise en état que le site réclame pourtant. Soit encore qu'il ignore ou tarde à prendre

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1998-1999

27 JANUARI 1999

Wetsvoorstel houdende verplichting om de terreinen waarop werken van openbaar nut zijn uitgevoerd in hun oorspronkelijke staat te herstellen

(Ingediend door de heer Happart)

TOELICHTING

Wanneer er werken van openbaar nut worden uitgevoerd, eventueel gepaard gaand met algehele of gedeeltelijke onteigeningen, wordt de bouwplaats grondig overhoop gehaald. Zijdelings staat een dergelijk lot soms ook verder afgelegen plaatsen te wachten. Zo kan het bijvoorbeeld gebeuren dat een terrein dat lager ligt dan de bouwplaats zelf, de gevolgen ondergaat van onverwachte afvloeiing.

Ook al kan het openbaar nut een dergelijk ingrijpen begrijpelijkerwijze verantwoorden, toch mag men daarin niet verder gaan dan strikt nodig blijkt. Dat geldt vooral wanneer die werken beëindigd zijn.

Nu is het vaak zo dat men vaststelt, wanneer die werken af zijn, of het nu gaat om bouwwerken die het landschap definitief wijzigen dan wel om bouwwerken die aan het gezicht onttrokken blijven, dat er «randverschijnselen» optreden. Die hoeven er niet te zijn ofwel omdat zij wijzen op een gebrek aan voorzorg of op nalatigheden tijdens de uitvoering van de werken ofwel meer in het algemeen omdat de aannemer verzuimt de afwerking uit te voeren of de bouwplaats in haar oorspronkelijke staat te herstellen of te

en considération les «à-côtés» ou les conséquences indirectes des travaux.

Vis-à-vis de ces négligences et de ces «effets secondaires» des travaux terminés, le riverain n'a comme seul recours que le recours judiciaire, sur la base du Code civil et des principes du droit civil. Sur une telle base, qui fait appel aux notions de responsabilité civile et de troubles de voisinage, la charge de la preuve repose entièrement sur le riverain et le combat de celui-ci est tout à fait inégal.

En outre, s'il obtient gain de cause, il sera parfois confronté à des entrepreneurs manquant d'assise financière, ce qui est assez fréquent dans les marchés publics où le moins distant obtient le marché, où à des pouvoirs publics dont on connaît parfois la mauvaise grâce à s'acquitter d'une condamnation.

La présente proposition de loi a donc pour but de corriger ces effets.

La première disposition vise à renverser la charge de la preuve en postulant que l'entrepreneur ou, à son défaut, le maître d'ouvrage, doit remettre le site dans l'état le plus proche possible de celui où il était avant l'ouverture des travaux.

La seconde disposition vise à garantir financièrement le respect de cette première obligation en obligeant le soumissionnaire ou, à son défaut, le maître de l'ouvrage à constituer une garantie bancaire destinée à couvrir les frais de cette remise en état.

Jean-Marie HAPPART.

*
* *

PROPOSITION DE LOI

Article premier

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

Les soumissionnaires de travaux d'utilité publique sont tenus de limiter l'impact de ces travaux sur le voisinage à ce qui est strictement nécessaire à leur bon achèvement.

À l'issue des travaux, les soumissionnaires ou, à leur défaut, le maître de l'ouvrage, sont tenus de

langue wacht om dat te doen, ofschoon dat wel degelijk nodig blijkt. Een andere reden kan erin bestaan dat hij die «randverschijnselen» of de zijdelingse gevolgen van de werken niet kent of te lang wacht er rekening mee te houden.

Tegen dat verzuim en die «neveneffecten» van de uitgevoerde werken kunnen omwonenden alleen via de rechter opkomen, gewapend met het Burgerlijk Wetboek en de beginselen van het burgerlijk recht. Een dergelijk uitgangspunt doet een beroep op de begrippen wettelijke aansprakelijkheid en versterking van het goede nabuurschap. De bewijslast berust dan volledig bij de omwonenden, die een moeilijke strijd aangaan.

Daar komt nog bij dat wanneer zij gelijk krijgen, zij soms moeten afrekenen met financieel zwakke aannemers. Dat gebeurt vrij vaak bij overheidsopdrachten, waar de laagste bieder de opdracht krijgt, of met overheden die zich niet gemakkelijk neerleggen bij de uitvoering van een veroordeling.

Dit wetsvoorstel wil die gevolgen dus bijsturen.

De eerste bepaling wil de bewijslast omkeren in die zin dat ze de aannemer of, bij gebreke daarvan, de bouwheer wil verplichten de bouwplaats te herstellen in een staat die deze van bij het begin van de werken zo dicht mogelijk benadert.

De tweede voorgestelde bepaling wil een financiële waarborg bieden voor de naleving van de eerste verplichting door de inschrijver of, bij gebreke daarvan, de bouwheer te verplichten een bankgarantie te stellen om de kosten van de herstellingswerkzaamheden te dekken.

*
* *

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

De inschrijvers van werken van openbaar nut moeten de gevolgen van die werken voor de omgeving beperken tot wat strikt nodig is voor de behoorlijke uitvoering ervan.

Bij het beëindigen van de werkzaamheden moeten de inschrijvers of, bij gebreke daarvan, de bouwheren

remettre, autant que la finalité des travaux réalisés le permette, le site ayant fait l'objet des travaux dans son état d'origine. Il en va de même de tous les lieux, même éloignés, qui ont subis une modification du fait des travaux.

En vue de garantir le respect des dispositions visées aux alinéas 1er et 2, les soumissionnaires ou, à leur défaut, le maître de l'ouvrage, sont tenus de constituer, avant le début des travaux, une garantie bancaire égale au dixième du montant de la soumission.

Jean-Marie HAPPART.

de bouwplaats in haar oorspronkelijke staat herstellen voor zover het beoogde resultaat van de uitgevoerde werken dat mogelijk maakt. Dat geldt eveneens voor alle plaatsen, zelfs al zijn die afgelegen, die door de werken een wijziging hebben ondergaan.

Om de naleving van het bepaalde in het eerste en het tweede lid te waarborgen moeten de inschrijvers of, bij gebreke daarvan, de bouwheren vóór de aanvang van de werken een bankgarantie stellen waarvan het bedrag gelijk is aan een tiende van het bedrag van de inschrijving.